

թիւնը կ'ուզէինք, Ազատութիւնը շնորհուեցաւ. և սակայն մենք երբէք չկարենալով ըմբռնել այդ ազատութեան սահմանը՝ այնքան չարիքներ ստեղծեցինք, և այսօր խաղաղութիւնը կը վանննք՝ անձնական վէճերը, յարձակումները, հրապարակի վրայ դնելով և քսութիւններով լրագրութեան էջերը մոտենելով:

Ասիկա գուշակուեցաւ արդէն երբ Սահմանադրութիւնը հռչակուեցաւ և այս նշապատակով սկսուեցաւ ընդհ. խմբագրական ժողով մը կազմել՝ այս գուշակութիւնները չիրականացնելու համար: Ո՛չ մէկ գործ, ո՛չ մէկ արդիւնք:

Մեծ պակասը՝ որ ական յայտնի է պուսական կեանքին մէջ այն է՝ որ գրագէտները — մանաւանդ աւելի խմբագրապետները — փոխանակ առաջնորդելու՝ կ'առաջնորդուին խաժանէն. և արդէն ասոր հետեանքը չէր քանի մ'օրագիրներու դադարումը:

Նախկին պատրիարք Օրմանեանի Հաշիւները կարգադրող Յանձնաժողովներու ծանուցումները՝ եթէ այսօր հաւաքուին՝ մեծ հատոր մը կը ձևացնեն. և այդ ամէնքը ինչ կ'ըսեն. Օր մը կը ծանուցուի թէ այս ինչ անդամը կը հրաժարի, երկրորդ օրը՝ նոր մը կ'առաջարկուի, երրորդ օրը՝ ժողովքի կը հրաժարուին, չորրորդ օրը՝ հաւաքուած անդամները մեծամասնութիւն չեն կազմեր, հինգերորդ օրը քարտուղարը կը բացակայի, վեցերորդ օրը՝ ատենապետը. եօթներորդ օրը սկիզբէն կը սկսին, և այսպէս տարիուկէս մի և նոյն յոռի շրջանն է հրապարակի վրայ:

Իսկ գալով կրթական գործին՝ այն ևս անկարգ վիճակի մը մատնուած է. չկայ կեդրոն մը, հեղինակաւոր կեդրոն մը՝ որ կարենայ ազդեցութիւնը ունենալ մի և նոյն ծրագրով վարելու ազգային վարժարանները, կազմակերպելով ուսմանց լուրջ ծրագիր մը: Այս անկանոնութիւնը վերազրեի է ազգային ընդհանուր ներքին խառնակութեան և անհամաձայնութեան:

Եւ մամուլը փոխանակ անձնական խըն-

դիրներով զբաղելու՝ պէտք էր այս երեք կենսական հարցերով զբաղիլ. վասն զի ազգ մը իր գոյութիւնը պիտի պահէ ներքին խաղաղութեամբ, զրականութեամբ և զարգացմամբ:

Հ. Մ. ՊՈՏՈՒՐԵՍԵ

ՇԻՒԼԼԵՐԻ 150 ԱՄԵՍԱԿԸ

Անցեալ ամիս կատարուեցաւ Շիւլլէրի ծննդեան 150 ամակը: Այս ժողովրդական մեծ բանաստեղծը ծնած է 1759ի Նոյեմբեր 10ին Վիւրդէմպէրկի զարդագեղ Մարպախ քաղաքին մէջ:

Թիրաւի զարմանք կ'ազդէ՝ տեսնել թէ ինչպէս Շիւլլէր տակաւին ազդեցութիւն կ'ընէ Գերման ժողովրդեան վրայ: Մինչդեռ բարձր դասակարգը կը նախընտրէ կէօթէն, որ աւելի ազնուապետական է և նուազ ազգային բանաստեղծ:

Գերման ժողովուրդը դեռ դար մը վերջ՝ կ'զգայ իւր սրտին թելերուն թրթռումը բանաստեղծին շեշտերուն մէջ, որ ամենէն աւելի լաւ հասկըցաւ և յայտնեց իւր ձկտաձկները: Չենք ուզեր հոս պնդել քաղաքական այն ձկտաձկներուն վրայ՝ զոր ոմանք կը ջանան պրպտել Շիւլլէրի գործերուն մէջ:

Շիւլլէր իւր գրուածոց մէջ յառաջացեալ ազատական մը չեղա՝ պաշտպանելով որ ժողովուրդը ինքնիքն կառավարուի, այլ ազգերու իրաւունքը կը պաշտպանէ, ազգ մը ուրիշ ազգերէ չ'կառավարուի:

Այս նիւթիս վրայ են հետեւեալ Տրամները. Տոն կարուս և Ստորին Նահանգները ընդդէմ Սպանիոյ, Ռուէանի Գատրիկը (La Pucelle d'Orléans) և Ֆրանսան ընդդէմ Անգղիոյ, Գուլիէլմոս Թէլլ և Ազատ լեռնականներն ընդդէմ Աւստրիոյ:

Շիւլլէր մեծ համակրանք մը կը տածէ ընկճուած ժողովուրդներուն հանդէպ, և իւր այս անկախ հայրենասիրութեան համար՝ նա Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ ամենէն ժողովրդական բանաստեղծն է: